

SLUŽEBNÍ KNIHY BRANNÉ MOCI

Zpracovalo I./1. odděl. MNO.

MNO. čj. 27.675-pres./3. odděl. 1934. - VV. 1934. čís. 32.

P-1-1

CVIČEBNÍ ŘÁD PRO PĚCHOTU.

POŘADOVÝ VÝCVIK.

1 9 3 4

Nákladem ministerstva národní obrany.

Tiskárna MNO. Praha IV.

O B S A H.

ČÁST I.

VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ.

	Strana
Hl a v a 1. Pojmy	11
Hl a v a 2. Značky	13
Hl a v a 3. Povely	14
Hl a v a 4. Provádění pořadového výcviku	16

ČÁST II.

VÝCVIK JEDNOTLIVCE.

Hl a v a 1. Postup při výcviku	18
Stať 1. Rozdělení vojáků při výcviku	18
Stať 2. Výcvik bez povelu	19
Stať 3. Výcvik na povel	19
Hl a v a 2. Cviky beze zbraně	20
Stať 1. Základní postoj	20
Stať 2. Otáčení hlavy a obraty na místě	21
Stať 3. Pochod	22
Stať 4. Poklus	25
Stať 5. Obraty za pochodu	26
Hl a v a 3. Cviky s puškou	27
Stať 1. Základní postoj s puškou	27
Stať 2. Změny poloh pušky na místě	27

	Strana
Stať 3. Změny poloh pušky za pohybu	33
Stať 4. Nasazení a skrytí bodáku	35
Stať 5. Cviky s puškou při přísaze	36
Stať 6. Cviky s puškou při špalíru na pohřbu	37

ČÁST III.

VÝCVIK DRUŽSTVA.

Hl a v a 1. Složení a tvary družstva	39
Stať 1. Složení pěšího družstva	39
Stať 2. Tvary družstva	40
Hl a v a 2. Nástup a vyřizení	42
Stať 1. Nástup	42
Stať 2. Vyřizení a zákryt	46
Hl a v a 3. Cviky a pohyby	48
Stať 1. Cviky	48
Stať 2. Pohyby	52
Hl a v a 4. Přeměny tvarů	56

ČÁST IV.

VÝCVIK ČETY.

Hl a v a 1. Složení a tvary čety	57
Stať 1. Složení čety	57
Stať 2. Tvary čety	57

	7
	Strana
Hl a v a 2. Nástup a vyřizení	59
Staf 1. Nástup	59
Staf 2. Vyřizení a zákryt	61
Hl a v a 3. Cviky a pohyby	61
Hl a v a 4. Přeměny tvarů	62

ČÁST V.

VÝCVIK ROTY.

Hl a v a 1. Složení a tvary roty	63
Staf 1. Složení roty	63
Staf 2. Tvary roty	64
Hl a v a 2. Nástup a vyřizení	65
Staf 1. Nástup	65
Staf 2. Vyřizení a zákryt	68
Hl a v a 3. Cviky a pohyby	69
Hl a v a 4. Přeměny tvarů	69

ČÁST VI.

VÝCVIK PRAPORU.

Hl a v a 1. Složení, tvary praporu a způsob velení	72
Staf 1. Složení praporu	72
Staf 2. Tvary praporu	72
Staf 3. Způsob velení velitele praporu	74

	Strana
Hl a v a 2. Nástup a vyřizení	74
Stať 1. Nástup	74
Stať 2. Vyřizení a zákryt	78
Hl a v a 3. Cviky a pohyby	78
Hl a v a 4. Přeměny tvarů	78

ČÁST VII.

VÝCVIK PLUKU.

Hl a v a 1. Složení a nástup pluku	82
Stať 1. Složení pluku	82
Stať 2. Nástup pluku	84

ČÁST VIII.

POCTY, PŘEHLÍDKY A SLAVNOSTNÍ POCHODY.

Hl a v a 1. Pocty	86
Stať 1. Všeobecně	86
Stať 2. Druhy pozdravů	86
Stať 3. Držení šavle, pozdrav šavlí a úkony šavlí při přisaze	89
Stať 4. Pozdrav jednotek	93
Stať 5. Hlášení při nástupu (předvádění) jed- notky	94
Hl a v a 2. Plukovní prapor (praporec, standarta) .	95
Stať 1. Stráž plukovního praporu (praporce, standarty)	95

	9 Strana
Staf 2. Držení a nesení plukovního praporu (prapore, standarty)	96
Hlava 3. Přehlídky a slavnostní pochody	97
Staf 1. Všeobecná ustanovení	97
Staf 2. Sestava větších jednotek k přehlídce	98
Staf 3. Vítání přehlížejícího	100
Staf 4. Slavnostní pochod	104
Hlava 4. Nošení polnice	110
Příloha 1. Vojenské signály polnicí.	

VYOBRAZENÍ.

Obr.

1. Postoj vojína při povelu »Pozor!«:
  - a) zpředu, b) se strany.
2. Základní postoj vojína s puškou:
  - a) zpředu, b) se strany.
3. Postoj vojína po povelu »V ponos zbraň!«.
4. Postoj vojína po povelu »K počtě zbraň!«:
  - a) zpředu, b) se strany.
5. Postoj vojína po povelu »Na rámě zbraň!«:
  - a) zpředu, b) se strany.
6. Postoj vojína po povelu »Na řemen zbraň!«.
7. Postoj vojína při nasazování bodáku.
8. Postoj vojína při skrývání bodáku.
9. Postoj vojína po povelu »Sklonit zbraň!«.
10. Pěší družstvo v řadu.
11. Pěší družstvo v zástupu.
12. Odložení ústroje.
13. Pěší četa v trojřadu.

10

Obr.

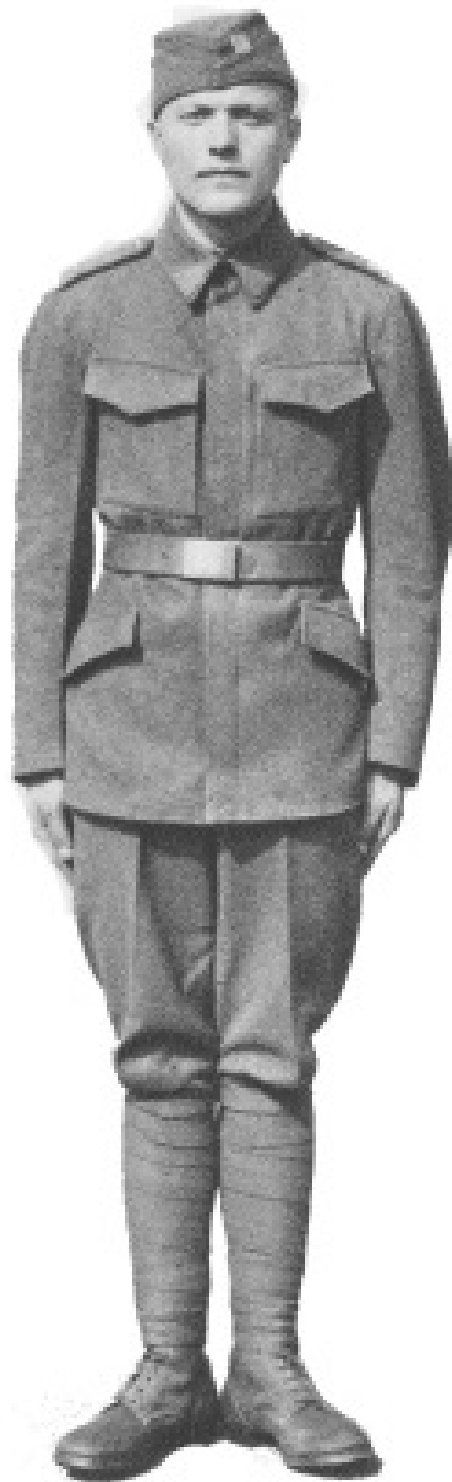
14. Pěší četa v trojstupu.
15. Nástup roty v trojřad.
16. Nástup roty v sraz.
17. Nástup roty v trojstupu.
18. Nástup praporu v pochodový proud.
19. Nástup praporu v proud.
20. Nástup praporu v sraz.
21. Postoj vojína při pozdravu rukou:
  - a) zpředu, b) se strany.
22. Držení skryté šavle.
23. Držení tasené šavle.
24. Pozdrav šavlí:
  - a) první doba zpředu, se strany.
  - b) druhá doba zpředu, se strany, na koni.
25. Držení praporu u nohy.
26. Držení praporu za pochodu.
27. Držení praporu při vzdávání pocty praporem.
28. Příklad rozestavení vojsk při přehlídce.
29. Příklad slavnostního pochodu.

Příloha.

HLAVA 2. ZNAČKY.

	velitel družstva (čís- lují se v každé četě 1-3)		velitel pěšáho
	zástupce velitele družstva		pluku horského
	střelec z lehkého kulo- metu nebo leh. kulomet		zástupce velitele pluku
	pomocník (číslují se v každém družstvu 1-3)		plukovní pobočník
	granátník (číslují se v každém družstvu 1-2)		plukovní trubač
	úderník (číslují se v kaž- dém družstvu 1-5)		velitel pěší brigády
	velitel čety		brigádní pobočník
	zástupce velitele čety		pěší četa
	pozorovatel		kulometný roj
	spojka		kulometná četa
	velitel roty		
	výkonný rotmistr		
	rotní trubač		pomocné pěší roty
			družstvo kulom. roty
	velitel horského		
	praporu hraničářského		pomocná četa
	cyklistického		
	zástupce velitele praporu		plukovní prapor se stráží
	praporeční pobočník		plukovní hudba
	praporeční trubač		vojenští hosté (nezařa- děné vojenské osoby)
			občanští hosté

Obr. 1. Postoj vojina při povelu „POZOR!“:
a) zpředu.

Obr. 1. Postoj vojina při povelu „POZOR!“:
b) se strany.

Obr. 2. Základní postoj vojína s puškou:
a) zpředu.

Obr. 2. Základní postoj vojína s puškou:
b) se strany.

○br. 3. Postoj vojina po povelu
„V PONOS ZBRAŇ!“.

Obr. 4. Postoj vojína po povelu „K POCTĚ ZBRAŇ!“: a) zpředu.

Obr. 4. Postoj vojína po povelu „K POCTĚ
ZBRAŇÍ!“: b) se strany.

Obr. 5. Postoj vojína po povelu „NA RÁMĚ
ZBRANĚ!“: a) zředu.

Obr. 5. Postoj vojína po povelu „NA RÁMĚ
ZBRAŇ!“: b) se strany.

Obr. 6. Postoj vojina po povelu
„NA ŘEMEN ZBRAŇI“

Obr. 7. Postoj vojína při nasazování bodáku.

Obr. 8. Postoj vojína při skrývání bodáku.

Obr. 9. Postoj vojína po povelu
„SKLONIT ZBRAŇI!“.

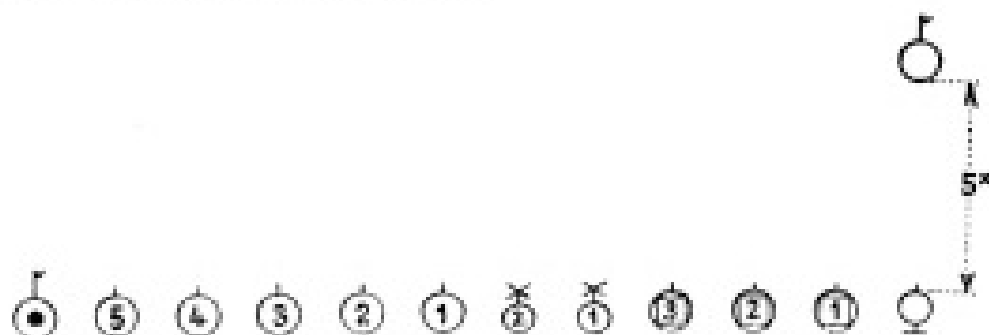
Staf 2.

Tvary družstva.

72. Pěší družstvo nastupuje buď v řadu — obr. 10, v sevřeném řadu, anebo v zástupu — obr. 11.

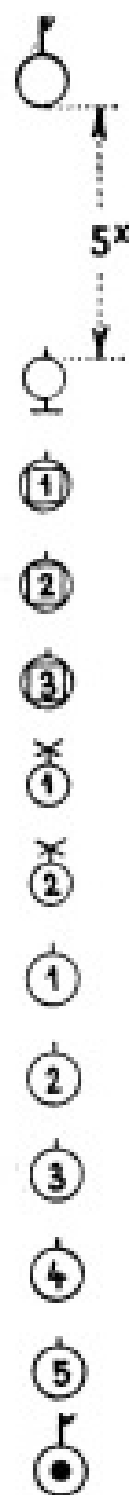
Není-li družstvo organisováno podle čl. 71, jsou-li vojíni beze zbraně, nebo jsou-li jednotně vyzbrojeni puškou, nebo jsou-li seskupeni k určitému účelu, jako na př. pracovní, odběrné houfce, stráže a p., nebo je-li to jednotka s přibližně stejným počtem vojínů jako pěší družstvo (u jiných zbraní a služeb), nastupuje vždy do řadu, sevřeného řadu, dvojřadu, sevřeného dvojřadu, zástupu, dvojstupu podle velikosti a pochoduje ve dvojstupu. Má-li takováto jednotka více vojínů než družstvo, nastupuje a pochoduje podle ustanovení pro výcvik čety.

73. **Řad.** Vojíni pěšího družstva jsou na jedné přímce v pořadí podle obr. 10 vedle sebe tak, aby každý z nich měl, upaží-li vlevo, dlaň na rameni svého souseda.

Obr. 10. Pěší družstvo v řadu.

74. **Sevřený řad.** Vojíní pěšího družstva jsou v řadu podle čl. 73 s takovými rozstupy, aby se každý, položil-li levou pěst (hřbetem kupředu) do boku, dotýkal loktem svého souseda.
75. **Zástup.** Vojíní pěšího družstva jsou za sebou v pořadí podle obr. 11 tak, aby se každý, předpažil-li levou (v poloze palcové), dotýkal konci prstů levého ramene stojícího před ním vojína a byl v zákrytu.
76. **Řad podle velikosti.** Vojíní jsou v řadu, avšak podle velikosti zprava doleva, největší jsou napravo.
77. **Dvojřad podle velikosti.** Vojíní jsou ve dvou řadách podle velikosti na předpažení za sebou. Je-li počet vojínů v družstvu (bez velitele) lichý, postaví se zbývající vojín do prvního řadu.
78. **Sevřený řad (dvojřad) podle velikosti.** Vojíní jsou seřaděni v řadu (dvojřadu) podle velikosti. Rozstup mezi vojíny řadu (dvojřadu) je podle čl. 74.
79. **Zástup podle velikosti.** Vojíní jsou v zástupu, avšak podle velikosti tak, že největší jsou vpředu.

Obr. 11. *Pěší družstvo v zástupu.*

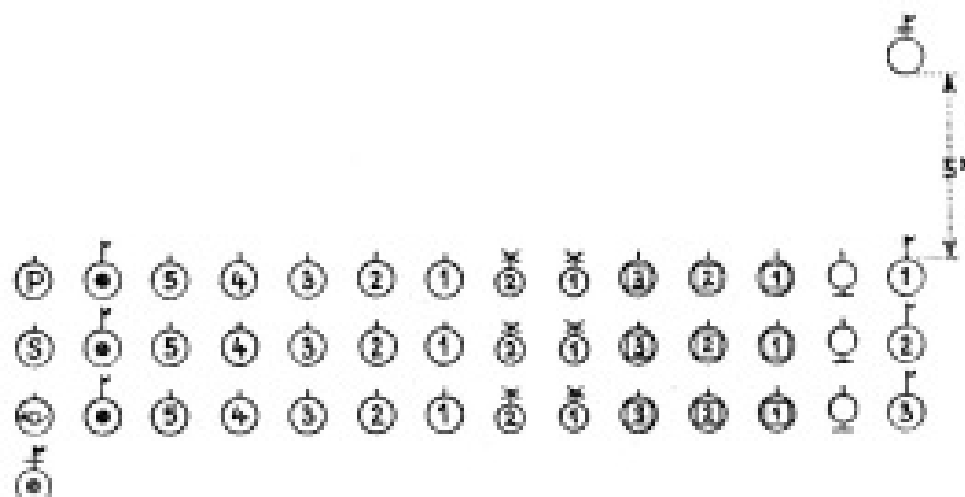

Obr. 12. Odložení ústroje.

Jednotka podle 2, odstavce čl. 72 nastupuje do tvarů nahoře uvedených podle velikosti.

- 119. Trojřad.** Družstva jsou ve třech řadech (čl. 73) na předpažení za sebou podle očíslování. Velitelé družstev jsou jako praví krajníci u svých družstev, jako leví krajníci jsou u prvního družstva pozorovatel, u druhého družstva spojka a u třetího družstva trubač, je-li četa přidělen. Zástupce velitele čety je na předpažení za trubačem. Na tomto místě je i tehdy, když četa nemá trubače (obr. 13).

Obr. 13. *Pěší četa v trojřadu.*

- 120. Sevřený trojřad** je stejný jako trojřad podle čl. 119, rozstupy vojáků jsou však podle čl. 74.
- 121. Trojstup.** Družstva jsou v zástupech (čl. 75) na upažení vedle sebe, podle očíslování zleva na-pravo. Velitelé družstev jsou na předpažení před svými družstvy, pozorovatel je na zadu 1. družstva, spojka na zadu 2. družstva, trubač, je-li četa přidělen, na zadu 3. družstva. Zástupce velitele čety je na upažení vpravo od trubače. Na

Jakmile velitelé čet jsou již na svých místech, upozorní mužstvo svých čet zvoláním:

»N-tá č e t o!«

a výkonný rotmistr:

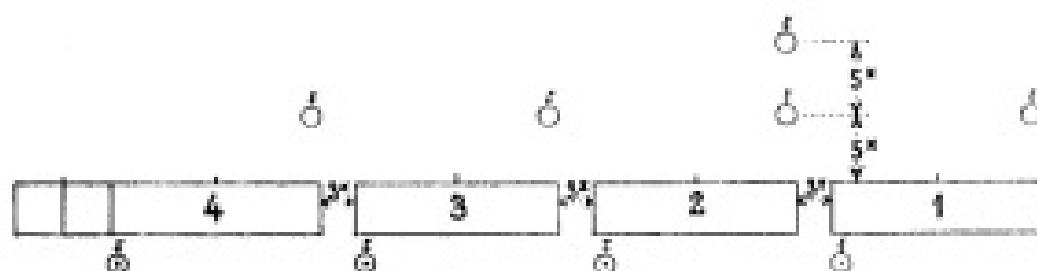
»P o m o c n é d r u ž s t v o!«

Zvolání pronesou protáhlým hlasem. Na toto zvolání se vojini nezastaví, jak uvedeno v čl. 81, nýbrž jdou za svým velitelem.

143. Jsou-li čety od sebe vzdáleny, shromáždí je velitelé čet a pak je zavedou do tvaru nařízeného velitelem roty.

144. Nastupuje-li rota v **trojřad**, seřadí se podle čl. 138.

Velitel druhé (vedoucí) čety nastoupí 5 kroků za velitelem roty a přesně se za něj kryje, vpravo od velitele druhé čety nastoupí velitel první čety s rozstupem podle šířky čety, vlevo velitel třetí a čtvrté čety (obr. 15).

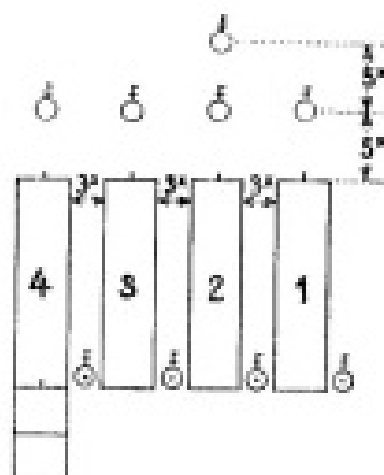

Obr. 15. *Nástup roty v trojřad.*

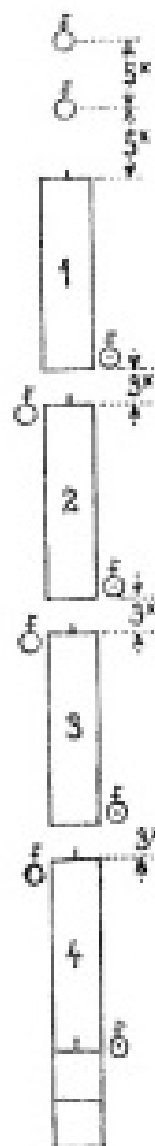
145. Při nástupu roty v **sraz** seřadí se rota podle čl. 139.

Velitel druhé (vedoucí) čety nastoupí 5 kroků za velitelem roty. Velitel první čety nastoupí

vpravo, velitel třetí a čtvrté čety vlevo od velitele druhé čety (obr. 16).

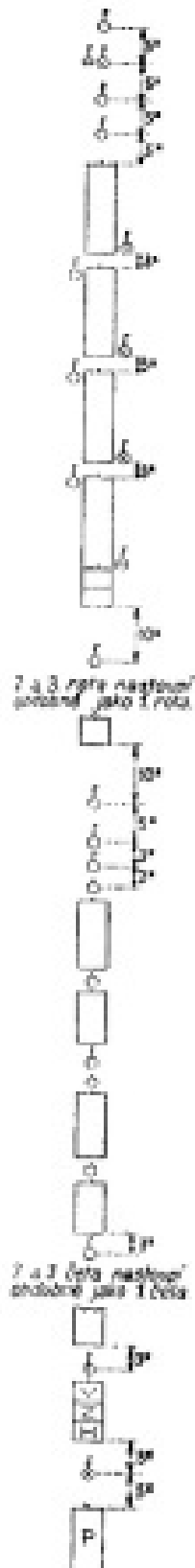

Obr. 16. *Nástup roty v sraz.*

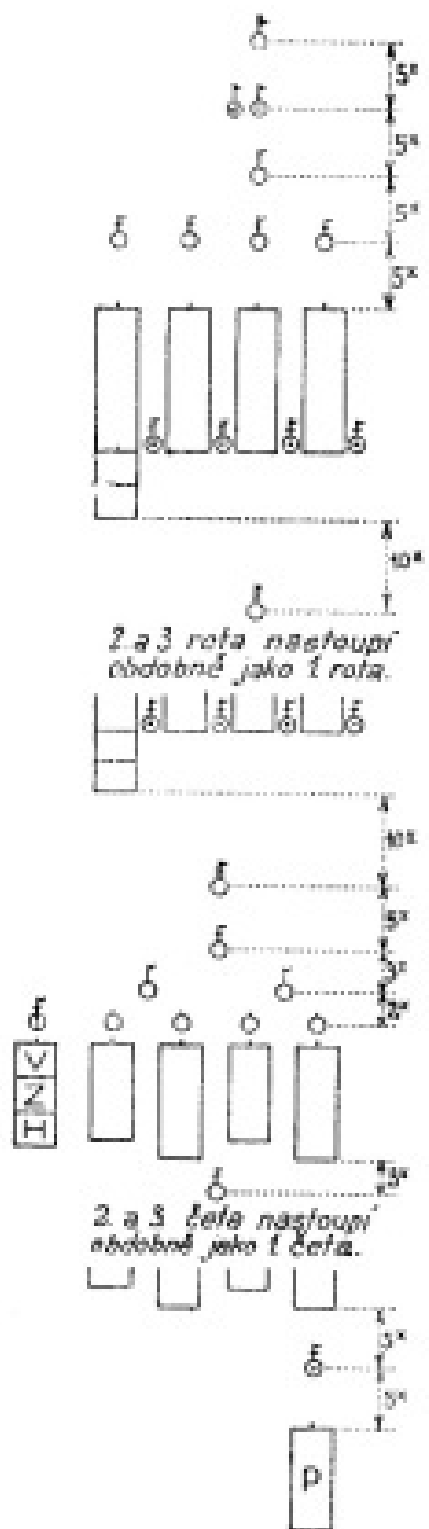

Obr. 17. *Nástup roty v trojstup.*

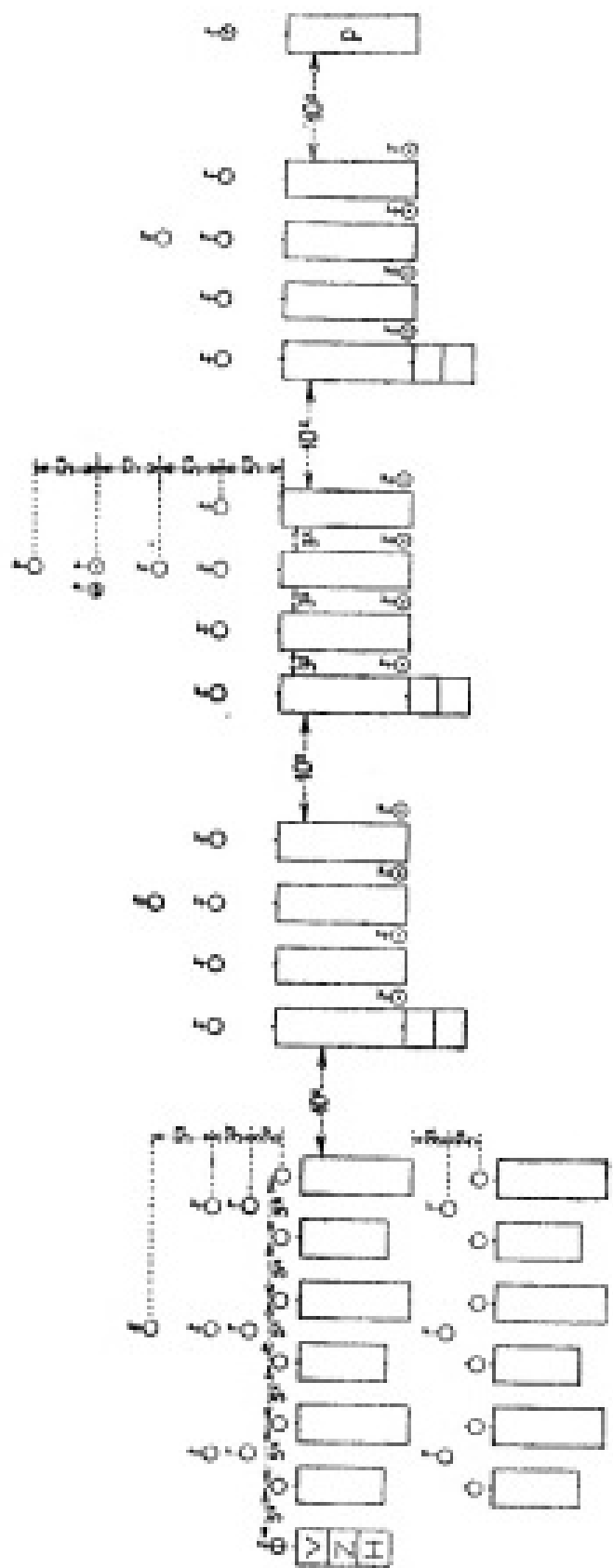
146. Nastupuje-li rota v trojstup podle čl. 140, nastoupí velitel první (vedoucí) čety 5 kroků za velitelem roty a 5 kroků za ním velitel druhého družstva čety (obr. 17).

Obr. 18.
Nástup praporu v pochodový proud.

Obr. 19. Nástup praporu v proud.

Obr. 20. Nástup praporek v stroj.

Obr. 21. Postoj vojína při pozdravu rukou:
a) zředu.

○br. 21. Postoj vojina při pozdravu rukou:
b) se strany.

○br. 22. Držení skryté šavle.

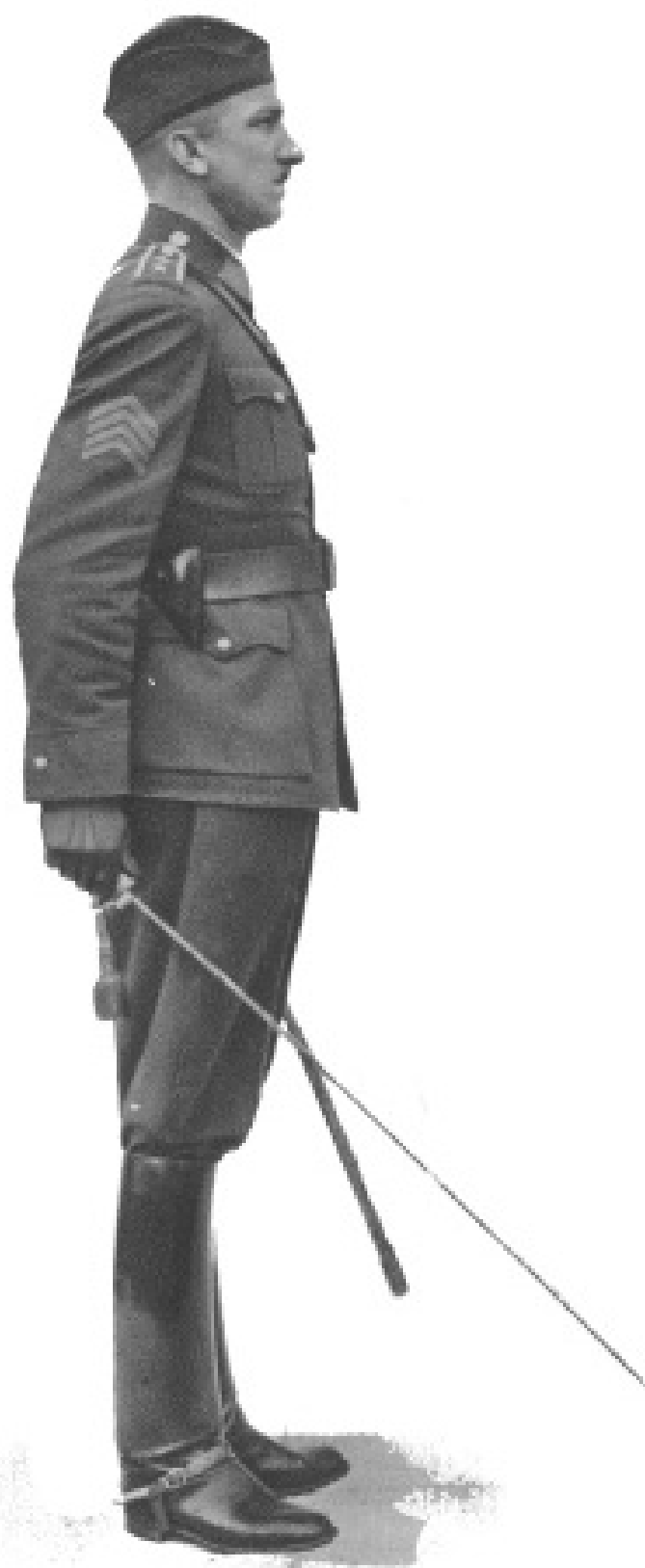

Obr. 24. Pozdrav šavlí:
a) první doba, zředu.

Obr. 24. Pozdrav šavlí:
a) první doba, se strany.

○br. 24. Pozdrav šavlí:
b) druhá doba, se strany.

Obr. 24. Pozdrav šavlí:
b) druhá doba, zpředu.

Obr. 24. Pozdrav šavlí:
b) druhá doba, na koni.

Obr. 25. Držení praporu u nohy

Obr. 26. Držení praporu za pochodu.

Obr. 27. Držení praporu při vzdávání pocty.

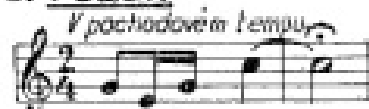
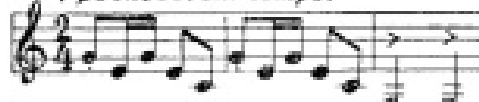
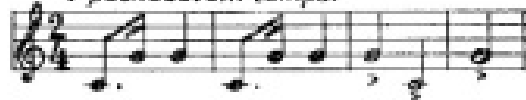

Příloha 1.

VOJENSKÉ SIGNÁLY POLNICÍ.

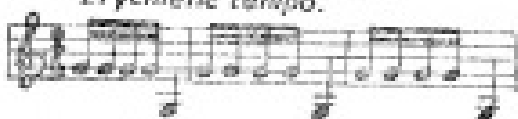
(Autorské právo vyhrazeno MNO.)

1. Jednoduché
zatroubení.2. Dvojitě
zatroubení.3. Pozor.4. Vpřed.*V pochodovém tempu.*5. Zpět. - V zad zatočit (jezdectvo).*V pochodovém tempu.*6. Vpravo.*V pochodovém tempu.*7. Vlevo.*V pochodovém tempu.*8. Provedení.*V pochodovém tempu.*9. Stát.*V pochodovém tempu.*10. Odtroubení.*V pochodovém tempu.*11. Krok.*Pomaleji než pochodové tempo.*12. Klus.*Zrychlené tempo, 125 kroků v minutě.*13. Cval.*Pochodové tempo.*

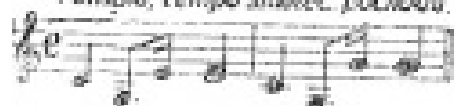
14. K palbě.
Rychle.

15. Zastavení palby.
Zrychlení tempa.

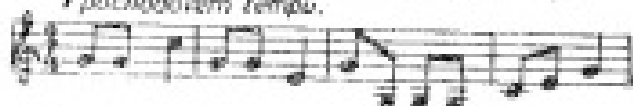
16. Odpočinek - Sesadnout (pro děla)
Pomale, tempo snalec pochodu.

17. Nástup (pro všechny zbraně).
Zrychlení tempa, 125 kroků v minutě

18. Sedlet (v kasárnách též vyjetí (kofině)).
V pochodovém tempu.

19. Poplach.

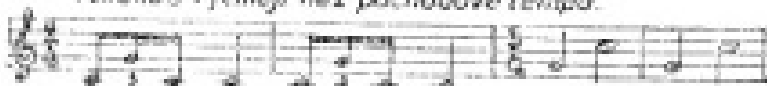
Někdy rychleji než pochodové tempo.

Několikrát opakovat. Vždy po druhém opakování malou pomíčku.

20. Požární poplach.

Poměru rychleji než pochodové tempo.

Dvakrát opakovat.

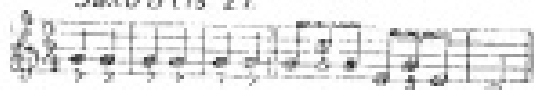
21. Letecký poplach. (Nepřátelské letectvo)

Poměru rychleji než pochodové tempo, šest krátkých tónů silně vyrazit.

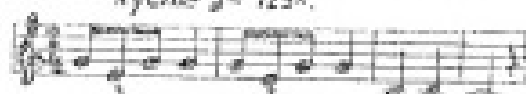
22. Konec leteckého poplachu.

Jako u čís. 21.

23. Plynový poplach.

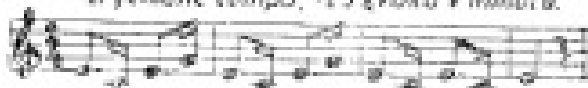
Rychle 2 = 125.

24. Konec plynového poplachu. Plynový poplach a odstručení.

25. K jídlu.

Zrychlení tempa, 125 kroků v minutě.

26. Krmení.

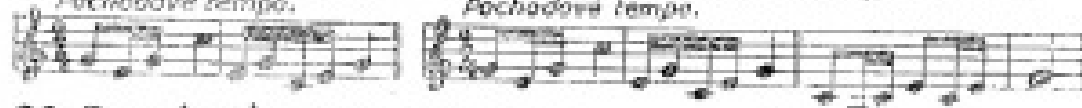
Rychle.

27. Poloviční výzva. 28. Celá výzva. Sbor (jezdeckvo).

Pochodové tempo.

Pochodové tempo.

29. Rozvinutí v bok. Celá výzva a vpravo nebo vlevo.

30. Budiček. *Rychleji než pochodové tempo.*

31. Rozvinutí vpřed (První dva takty budičku). Bojový šik (odlošt řetězců)

Podle pohyby ještě vpravo nebo vlevo

32. Večerka. *Koně. Tempo smutečného pochodu.*

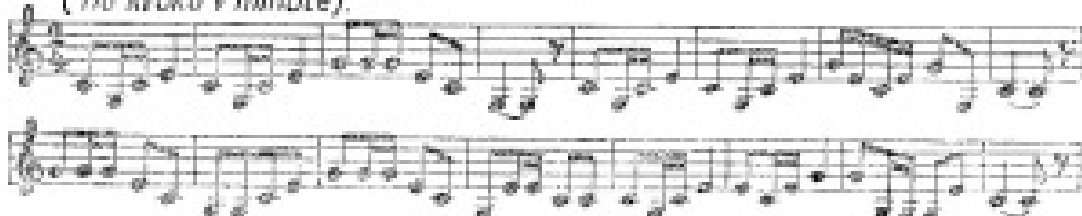
33. Slavnostní pochod (zároveň pochod jezdeckva a dílostřelečva jsou-li na koni).

↑ až k tomuto znamení ještě třeští, slavnostní pochod při řídicích signalech.

34. Pochod.

(136 kroků v minutě).

Smuteční pochod (při pohřbech) se hraje pomalejším tempem